

טלטול ספר תורה

במדבר ז'

(ו) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת־הָעֵגְלֹת וְאֶת־הַבָּקָר וַיִּתֵּן אוֹתָם אֶל־הַלְוִיִּם: (ז) אֵתוּ שְׁתֵּי הָעֵגְלוֹת וְאֵת אַרְבַּעַת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי גֵרְשׁוֹן כְּפִי עֲבֹדָתָם: (ח) וְאֵתוּ אַרְבַּע הָעֵגְלוֹת וְאֵת שְׁמֹנֶת הַבָּקָר נָתַן לִבְנֵי מְרָרִי כְּפִי עֲבֹדָתָם בְּיַד אֵיִתְמָר בִּן־אֶהֱרֹן הַכֹּהֵן: (ט) וּלְבְנֵי קֹהֵת לֹא נָתַן כִּי־עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵהֶם בַּכֶּתֶף יִשְׂאוּ:

רמב"ם ספר המצוות מצוות עשה ל"ד

היא שצונו שישאו הכהנים הארון על כתפיהם כשנרצה לשאת אותו ממקום למקום, והוא אמרו "כי עבודת הקדש עליהם בכתף ישאו" (במדבר ז':ט'),

רמב"ם כלי המקדש והעובדים בו ב'

(יב) בַּעֲת שְׁמוֹלִיכִין אֶת הָאָרוֹן מִמְּקוֹם לְמְקוֹם אֵין מוֹלִיכִין אוֹתוֹ לֹא עַל הַבְּהֵמָה וְלֹא עַל הָעֵגְלוֹת אֲלֵא מִצֹּה לְנִטְלוֹ עַל הַכֶּתֶף. וְלִפִּי שְׁשֻׁכַח דָּוִד וַנִּשְׂאוּ עַל הָעֵגְלָה נִפְרָץ פֶּרֶץ בְּעֵזָא. אֲלֵא מִצֹּה לְנִשְׂאוֹ עַל הַכֶּתֶף שְׁנֶאֱמַר (במדבר ז':ט') כִּי עֲבַדְתָּ הַקֹּדֶשׁ עֲלֵיהֶם בַּכֶּתֶף יִשְׂאוּ:

משנה מסכת יומא פרק ז

חזן הכנסת נוטל ספר תורה ונותנו לראש הכנסת וראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול עומד ומקבל וקורא עומד וקורא אחרי מות ואך בעשור וגולל ספר תורה ומניחו בחיקו ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן

מסכת ירושלמי (וילנא) מסכת יומא פרק ז

בכל אתר אתר אמר הולכין אחר התורה והכא את אמר מוליכין את התורה אצלן אלא על ידי שהן בני אדם גדולים התורה מתעלה בהן

שולחן ערוך אורח חיים הלכות קריאת ספר תורה סימן קלה

בני אדם החבושין בבית האסורין, אין מביאים אצלם ס"ת אפי' בר"ה ויוה"כ.
הגה: והיינו דוקא בשעת הקריאה לבד, אבל אם מכינים לו ס"ת יום או יומים קודם, מותר (אור זרוע הגהות אשרי פ"ג דברכות); ואם הוא אדם חשוב, בכל ענין שרי (שם).

ביאור הלכה סימן קלה

ובאמת הדבר תמוה דהירושלמי מיירי כשאפשר לילך למקום שהס"ת מונחת ולכך זלזול הוא כשמוליכין ס"ת אצלן משא"כ בזה שאנוסים הם ורוצים לקיים מצות קה"ת למה לא נביאה אליהם מאי זילותא הוא לס"ת כשבני אדם מהדרין אחריה לקרות בה אם נביאה אליהם כיון שהם אינם יכולים לילך אחריה... ולדינא נראה דאפילו להמרדכי דאוסר אפילו באנוס אינו מיירי כ"א ביחידים החבושים ורוצים להכניף עשרה שם לקה"ת בזה אוסר [ודלא כאו"ז דמשמע שם דמתיר לחולה להכניף עשרה שם ולהביא הס"ת אצלו] ומטעם דמן הדין י"ל דאין חל על יחיד מצות קה"ת בזמן שאין יכול לילך לביהמ"ד אבל כשיש שם עשרה כיון דחל עליהם חובת קריאה והם אינם יכולים לצאת משם ולילך אחריה גם המרדכי מודה דצריך להביא להם ס"ת לקרות בה ומצאתי בא"ר שגם הוא כתב לחד תירוצא דהמרדכי לא מיירי בשיש שם עשרה כנלע"ד לדינא:

משנה ברורה סימן קלה

(מו) החבושים בבית האסורין - וה"ה לחולה ויש חולקין בכל זה כיון דאנוסים הם ובפרשת זכור שהוא דאורייתא בודאי יש להקל ואפשר דה"ה גם בפרשת פרה:

(מז) אין מביאין וכו' - כדי לקרות בה בעשרה והטעם שזלזול הוא לס"ת להוליכה אל אנשים שצריכין לה כי כבודה שילכו אנשים אליה ועיין בבה"ל שכתבנו דדוקא כשאין שם עשרה אבל כשיש שם עשרה חבושים מותר:

(מח) אפילו בר"ה ויוהכ"פ - ומה שהולכין מביהכ"נ מנין אנשים לאיזה בית ונושאין ס"ת עמהם כדי לקרות שם ודאי אינו נכון דהא אפשר להם לשמוע הקריאה בביהכ"נ [א"ר] ויש שמצדדין עליהם זכות משום שכל אחד רוצה בעצמו לעלות בתורה בימים האלה אבל אין זה מספיק לזלזל בס"ת משום זה לטלטלה מביהכ"נ ובפרט בימים הנוראים שמנהג למכור מצות ע"פ רוב גורמים בזה הפסד להכנסות של צדקה אכן גם הם מוכרין המצות ומתרבה עי"ז הכנסה של צדקה מסתברא שאין להחמיר בזה ומ"מ מה טוב אם יוכלו לקבוע שם מקום לס"ת על איזה זמן קצר וכדלקמיה:

(מט) יום או יומים קודם - והאחרונים הסכימו דה"ה אם הכין מקום לס"ת באותו יום שיהא מונח שם יום או יומים דשפיר דמי. ובלבד שיניחה שם במקום שהכין קודם זמן הקריאה ובשעת הקריאה יוציאנה ויקרא בה ואח"כ יחזירנה לשם דאז אין מינכר שהבאתה היתה לצורך קריאה בלבד אלא שקבע דירתה בכאן לאותו זמן:

(נו) ואם הוא אדם חשוב - ר"ל גדול בתורה דאדרבה התורה מתעלית ע"י אנשים גדולים ולא זלזול אצלה. ועיין בספר שמן המאור דבחשוב אפילו אינו אנוס שרי. ויש מחמירין בחשוב לחוד וטוב שיכין מקום:

ערוך השולחן אורח חיים סימן קלה

ועוד אמרו דזהו רק כשמביאים התורה מבהכ"נ בשעת הקריאה ואח"כ מחזירין אותה לבהכ"נ אבל אם מביאים אותה מקודם ומניחין אותה בארון או בתיבה שיש לה מקום מיוחד על איזה זמן לית לן בה והמנהג לדקדק שיקראו בה ג' פעמים דזה מקרי כקביעות ואין בזיון במה שטלטלה מביהכ"נ אבל בפחות מג' פעמים טלטלה לצורך עראי ויש בזיון אף אם הביאנה מקודם. ומכל מה שנתבאר מבואר דלא יפה עושים רבים מהמון העם בר"ה ויוה"כ ושמתח תורה שקודם הקריאה נוטלין ס"ת מהבהכ"נ לקרא במקום אחר ואחר הקריאה מחזירין אותה לבהכ"נ וכוונתם כדי לעלות לתורה בימים המקודשים האלה אבל יצא שחרם בהפסידם לעבור עבירה בימים המקודשים ולא לחוש לכבוד התורה ולכן ראוי למחות בהם ולגזור שלא יעשו כן והשומע תבא עליו ברכת טוב:

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן צא

ובדבר קהל שרוצים לעשות ע"י אוטומאט /אוטומט/ להוריד את הבימה ואה"ק עם הס"ת למטה תחת הקרקע בחפירה בעת שיהיה שם חופה ויבואו עם רב, פשוט שהוא בזיון לאה"ק ולהס"ת אשר שם לסלקם אף למקום אחר השוה בשביל זה אף אם יתנהגו בהחופה באופן צנוע כראוי לאנשים כשרים, דהא אף לצורך קה"ת אסור ליקח הס"ת להביאו להאנשים שבבית האסורים כדאיתא באו"ח ס"ס קל"ה ופשוט שאף עם הארון אסור להביא. וכ"ש שאסור ליקח הארון עם הס"ת ממקומו בשביל שיהיה המקום פנוי לעמוד שם בנ"א הרוצים להיות בשמחת החופה שאין זה לצורך קריאה בהס"ת

כף החיים אורח חיים קל"ה:י"ד

(עח) הרשומים שבעיר שיש להס ס"ת בביתם ובימי חג הסוכות מתפללים בתוך הסוכה ובעת קריאת התורה מביאים ס"ת מביתם לסוכה לקרות בו יש גנאי בזה לס"ת שלוקחים אותו ממקומו מההוא דירושלמי דסוטה דאמר בכל אתר את אמרת הולכים אחר ס"ת וכו' אך אפשר לקיים מנהגם אם כל אנשי הסוכה היושבים להתפלל שם יבואו ויעלו הס"ת וילכו אחרי התורה עד הסוכה דאז אין התורה הולכת אחריהם וכדעת הרב עדות ביהוסף ת"א דף פ"ז מתשובותיו, אשדת הפסגה סי' ז' עיקרי הדט סי' ל"ד אות י"ג, משנת אברהם סי' מ' אות ז' והנך אינשי דסגן בארחא ומוליכין עמהם ס"ת בתיק שלו וכשמתפללים בדרך בעשרה קירין בו אם מעיקרא נכתב הס"ת על תנאי זה ליכא איסור, פתה"ד אות יו"ד:

שו"ת ציץ אליעזר חלק יא סימן טז

בזה מקום אתי לעורר על שהונהג כעת בקריאת התורה ע"י הכותל המערבי, דארונות הקודש עם ספרי התורה מונחים ועומדים באולם הגדול והארוך שבצד הצפוני וכל מנין ומנין שמתפלל ברחבת הכותל מדי הגיעו לשעת קריאת התורה מכבד לאחד מהם ללכת לאחד מארונות הקודש העומדים באולם ולהוציא משם ספר תורה, והוא הולך לבדו ומוציא ס"ת ומביאה אל מעמד - המנין ומניחה על הבימה המוכנה ופותחים וקוראים בה....

...ונהי דמשום שמירת ספרי התורה מותר להוציאם ממקום התפלה ולהניחם במקום אחר המשתמר וכדמתבאר מדברי רש"י בסוטה שם. ובנידוננו יתכן ג"כ שא"א להניח בתמידיות ארונות הקודש עם ספרי התורה ברחבת הכותל, אי משום שמירה, וביותר כדי לשמרם משרב וממטר, אבל במקרה כזה יש לדאוג ולהביא הס"ת לפני התחלת התפלה, ומן המוכר להביאה יחד עם הארה"ק = הארון הקודש = (המסודר על גלגלים קטנים) כפי שהיה נהוג בראשונה, או שבשעת הוצאת הס"ת ילך כל המנין אל מקום המצאה וילוו אותה עד הבימה [ואם באפשרי שיקראו בתורה שם במקום הימצאותה אזי מה טוב].